

CAMBRIDGE LIBRARY COLLECTION

STRABONIS GEOGRAPHICA

GRAECE CUM VERSIONE REFICTA

EDITED BY KARL W.F. MÜLLER

CAMBRIDGE

Strabonis Geographica

Graece cum versione reficta

EDITED BY KARL W.F. MÜLLER

CAMBRIDGE
UNIVERSITY PRESS

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ.

STRABONIS GEOGRAPHICA.

GRÆCE CUM VERSIONE REFICTA.

ACCEDIT INDEX VARIANTIS LECTIIONIS

ET

TABULA RERUM NOMINUMQUE LOCUPLETISSIMA.

CURANTIBUS C. MÜLLERO ET F. DÜBNERO.

PARISIIS,

EDITORE AMBROSIO FIRMIN DIDOT,

INSTITUTI FRANCIE TYPOGRAPHO.

M DCCC LIII.

CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS

University Printing House, Cambridge, CB2 8BS, United Kingdom

Cambridge University Press is part of the University of Cambridge.
It furthers the University's mission by disseminating knowledge in the pursuit of
education, learning and research at the highest international levels of excellence.

www.cambridge.org

Information on this title: www.cambridge.org/9781108080101

© in this compilation Cambridge University Press 2015

This edition first published 1853

This digitally printed version 2015

ISBN 978-1-108-08010-1 Paperback

This book reproduces the text of the original edition. The content and language reflect
the beliefs, practices and terminology of their time, and have not been updated.

Cambridge University Press wishes to make clear that the book, unless originally published
by Cambridge, is not being republished by, in association or collaboration with,
or with the endorsement or approval of, the original publisher or its successors in title.

The original edition of this book contains a number of colour plates,
which have been reproduced in black and white. Colour versions of these
images can be found online at www.cambridge.org/9781108080101

CAMBRIDGE LIBRARY COLLECTION

Books of enduring scholarly value

Classics

From the Renaissance to the nineteenth century, Latin and Greek were compulsory subjects in almost all European universities, and most early modern scholars published their research and conducted international correspondence in Latin. Latin had continued in use in Western Europe long after the fall of the Roman empire as the *lingua franca* of the educated classes and of law, diplomacy, religion and university teaching. The flight of Greek scholars to the West after the fall of Constantinople in 1453 gave impetus to the study of ancient Greek literature and the Greek New Testament. Eventually, just as nineteenth-century reforms of university curricula were beginning to erode this ascendancy, developments in textual criticism and linguistic analysis, and new ways of studying ancient societies, especially archaeology, led to renewed enthusiasm for the Classics. This collection offers works of criticism, interpretation and synthesis by the outstanding scholars of the nineteenth century.

Strabonis Geographica

The Greek geographer and historian Strabo is known chiefly for this remarkable description of the known world in the early decades of the Roman Empire. The range and importance of the text ensured its copying and distribution in the medieval period, and multiple printed editions appeared later. Reissued here is the version published by the influential French publishing house Didot in 1853 as part of their series of Greek classics. It was prepared by the German classical scholars Karl Wilhelm Ludwig Müller (1813–94) and Johann Friedrich Dübner (1802–67). Müller's two-volume collection of the writings of lesser-known Greek geographers, *Geographi Graeci Minores* (1855–61), is also reissued in this series. The full text of Strabo's seventeen books is presented here in Greek with a parallel Latin translation as well as variant readings. Also included are several maps and a substantial index of names and places.

Cambridge University Press has long been a pioneer in the reissuing of out-of-print titles from its own backlist, producing digital reprints of books that are still sought after by scholars and students but could not be reprinted economically using traditional technology. The Cambridge Library Collection extends this activity to a wider range of books which are still of importance to researchers and professionals, either for the source material they contain, or as landmarks in the history of their academic discipline.

Drawing from the world-renowned collections in the Cambridge University Library and other partner libraries, and guided by the advice of experts in each subject area, Cambridge University Press is using state-of-the-art scanning machines in its own Printing House to capture the content of each book selected for inclusion. The files are processed to give a consistently clear, crisp image, and the books finished to the high quality standard for which the Press is recognised around the world. The latest print-on-demand technology ensures that the books will remain available indefinitely, and that orders for single or multiple copies can quickly be supplied.

The Cambridge Library Collection brings back to life books of enduring scholarly value (including out-of-copyright works originally issued by other publishers) across a wide range of disciplines in the humanities and social sciences and in science and technology.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ.

STRABONIS GEOGRAPHICA.

PRÆFATIO.

Quod si laudem veteris scriptoris metiaris ex eorum copia quæ non in meris opinionum periculis ingenii que lusibus posita sint, verum stabili nitantur fundamento, atque subacti iudicii sinceritate ita exponantur, ut multiplex in omne ævum redundet utilitas : vix est dubium, quin inter scripta antiquitatis græcæ monumenta princeps locus Strabonianis Geographicorum libris assignandus sit.

Itaque potentissimus Imperator NAPOLEO I Strabonem præ ceteris dignum censuit, cujus interpretandi emendandique negotium viris doctissimis commendaret.

Sors vero ita tulit ut, revoluta tandem ad idem NAPOLEONIS nomen rerum Gallicarum fortuna, Didotianis curis nova hæc Strabonis interpretatio in lucem prodeat.

Interjacet seculi pars dimidia ; quo temporis spatio, tot nominibus memorabili, tum studia philologica floruerunt eximie, tum vero rationes orbis antiqui tanta curiositate viri instructissimi explorarunt, ut non noverim ullam veteris doctrinæ partem, quæ lætioribus quam geographia incrementis aucta sit.

Fieri non potuit quin multa hinc in penitiorem Strabonis intelligentiam commoda redirent, tante exoptatiora illa, quanto majoribus ejus scriptoris sive emendatio sive interpretatio impedimentis obstrueretur. In nostris enim libris manuscriptis, quorum antiquissimus undecimum seculum non excedit, et singulorum vocabulorum corruptelis et hiantibus lacunarum spatiis et Byzantinorum magistellorum in-

terpolationibus genuina operis forma mirum in modum obscurata est.

Obortæ sic tenebræ ut discuterentur, quidnam post editam versionem gallicam viri docti præstiterint, paucis significabo.

Primus igitur CORAYUS, vir χρητικώτατος, quo Gallia non vidit græcarum literarum peritiorem, denuo verba Strabonis recensuit, eaque opera tam egregie de scriptore meruit, ut antecessores omnes longe post se relinqueret. Deinde GROS-KURDIUS in annotatione critica, quam versioni germanicæ subjunxit, corrupta haud pauca in integrum restituit, sæpe etiam orationem lacunis mutilam esse perspexit, ubi priores editores nihil vitii subodorati erant.

Verum quantacunque viri isti laudatissimi in Strabonem contulerint beneficia, multum aberat, ut his contenti possemus quiescere. Desiderabatur enim quod in ejusmodi rebus maximum est et quasi basis cui reliqua superstruenda sunt. Nimirum ante omnia hoc erat agendum, ut codicum Strabonianorum notitia suppeteret accuratissima. Suscepit negotium et ad finem perduxit doctissimus KRAMERUS, qui libros manuscriptos tantum non omnes diligenter excussit, cognitionem inter eos intercedentem sedulo exploravit, auctoritatem singulorum certius definivit, et his demum peractis textum, quem dicimus, Strabonis constituit crisi sobria, meticulosa, nimium pæne sibi diffidente. Denique, vix absoluta Krameriana editione, novissimum auxilium MEINEKIUS attulit Vindiciarum Strabonianarum libello, in quo vir eximius eo quod omnes novimus acumine permulta correxit, præ ceteris vero interpolatorum vestigia naris emunctissimæ sensu indagavit.

His nos subsidiis instructi, verba Strabonis secundum easdem fere leges, quas Kramerus sibi scripserat, exhibuimus. Videlicet optimæ notæ codicibus presso pede institimus, nec emendationes locorum corruptorum recepimus nisi res ipsa et usus dicendi Strabonianus dubitationem præscinderet. Attamen in his quoque codicum scripturam, ut pluri-

mum, in latinis apposui. Contra ubi in græcis corrupta relinquenda erant, latinis inserui conjecturam sive aliorum sive nostram, quam in versione secuti sumus. Verba ejicienda parentheses signis (), suppleta uncinis quadratis [], manifesta interpolatorum additamenta uncis duplicatis [[]] distinguuntur. Lectionis varietatem potiore, missis quæ nullius momenti sunt sphalmatis librariorum, necnon varia emendandi pericula in Appendice colligemus.

Interpretatio latina ante duo abhinc secula a Xylandro condita quum intacta fere hucusque propagata sit, facile intelligitur, quam a græcis, quæ nos jam habemus, esse diversa debeat, ne dicam locos innumeros, quorum sensus etsi nullis verborum mendis obscuratos Xylander non assecutus est. Imposita igitur versionis renovandæ necessitate, operam rei longam nec adeo facilem in prioribus libris sex Dübnerus meus præstitit, in reliquis ego suscepi.

Tabulam rerum nominumque, qualem flagitat grande Strabonis opus, unus elaboravit Groskurdius; nos novam et Groskurdiana locupletiore construximus.

Parisiis, mense Aprilis, M DCCC LIII.

CAROLUS MÜLLER.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἵτι οὐκ ἐκτὸς φιλοσοφίας ἡ γεωγραφικὴ πραγματεία. ὅτι καὶ Ὅμηρος αὐτῇ πανταχοῦ τῶν ἐπῶν φαίνεται χρῶμενος. ὅτι οἱ πρότερον αὐτῇ χρῆσάμενοι ἔλλειπῶς ἢ ἀναρβρώτως ἢ ἐσφαλμένως ἢ ψευδῶς ἢ τοῖς αὐτοῖς ἀσυμφώνως εἰρήκασιν. ἔλεγχοι καὶ ἀποδείξεις τοῦ εἰκότως αὐτὸν οὕτω κρίνειν. κεφαλαίως δὲ λόγοι πάσης οἰκουμένης συντόμως ὑποτυποῦντες τὴν διάθεσιν. πίστις εἰκότων καὶ τεκμηρίων βεβαίῳ τοῦ κατὰ πολλὰ μέρη τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν ἐνηλλάχθαι καὶ εἰς ἀλλήλας μετατεθῆναι.

ΚΕΦ. Α'.

10 Τῆς τοῦ φιλοσόφου πραγματείας εἶναι νομίζομεν, εἴπερ ἄλλην τινά, καὶ τὴν γεωγραφικὴν, ἣν νῦν προηγήμεθα ἐπισκοπεῖν. ὅτι δ' οὐ φαύλως νομίζομεν, ἐκ πολλῶν δῆλον. ὅτε γὰρ πρῶτοι θαρρήσαντες αὐτῆς ἀψασθαι τοιοῦτοί τινες ὑπῆρξαν. Ὅμηρός τε καὶ Ἀναξίμανδρος ὁ Μιλήσιος καὶ Ἑκαταῖος, ὁ πολίτης αὐτοῦ, καθὼς καὶ Ἐρατοσθένης φησί· καὶ Δημόκριτος δὲ καὶ Εὐδοξος καὶ Δικαίαρχος καὶ Ἐφορος καὶ ἄλλοι πλείους· ἔτι δὲ οἱ μετὰ τούτους, Ἐρατοσθένης τε καὶ Πολύβιος καὶ Ποσειδώνιος, ἄνδρες φιλόσοφοι. ἥ τε πολυμάθεια, 20 δι' ἧς μόνος ἐφικέσθαι τοῦδε τοῦ ἔργου δυνατόν, οὐκ ἄλλου τινός ἐστιν, ἢ τοῦ τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπεια ἐπιλέπτοντος, ὧν περ τὴν φιλοσοφίαν ἐπιστήμην φασίν. ὥς δ' αὖτως καὶ ἡ ὠφέλεια ποικίλη τις οὖσα, ἡ μὲν πρὸς τὰ πολιτικά καὶ τὰς ἡγεμονικάς πράξεις, ἡ δὲ 25 πρὸς ἐπιστήμην τῶν τε οὐρανίων καὶ τῶν ἐπὶ γῆς καὶ θαλάττης ζῶων καὶ φυτῶν καὶ καρπῶν καὶ τῶν ἄλλων, ὅσα ἰδεῖν παρ' ἑκάστοις ἐστί, τὸν αὐτὸν ὑπογράφει ἄνδρα, τὸν φροντίζοντα τῆς περὶ τὸν βίον τέχνης καὶ εὐδαιμονίας.

30 2. Ἀναλαβόντες δὲ καθ' ἕκαστον ἐπισκοποῦμεν τῶν εἰρημένων ἔτι μᾶλλον. καὶ πρῶτον ὅτι ὀρθῶς ὑπειλήφαμεν καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν, ὧν ἐστί καὶ Ἱππάρχος, ἀρχηγέτην εἶναι τῆς γεωγραφικῆς ἐμπειρίας Ὅμηρον· ὅς οὐ μόνον ἐν τῇ κατὰ τὴν ποιήσιν ἀρετῇ πάντας 35 ὑπερέβηται τοὺς πάλαι καὶ τοὺς ὕστερον, ἀλλὰ σχεδὸν καὶ τῇ κατὰ τὸν βίον ἐμπειρίᾳ τὸν πολιτικόν, ἀφ' ἧς οὐ μόνον περὶ τὰς πράξεις ἐσπούδασεν ἐκεῖνος, ὅπως ὅτι πλείστας γνοίη καὶ παραδίδωσι τοῖς ὕστερον ἐσομένοις, ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ τοὺς τόπους τοὺς τε καθ' ἕκαστα 40 καὶ τοὺς κατὰ σύμπασαν τὴν οἰκουμένην γῆν τε καὶ

STRABO.

STRABONIS
GEOGRAPHICORUM
LIBER PRIMUS.

ARGUMENTUM.

Geographiae tractatio non est aliena a philosophia. Homerus in poematibus ubique geographiae cognitionem prodit. Qui prius geographiam tractaverunt, multa vel omiserunt, vel confusa, errores, falsa, inter se dissidentia tradiderunt. Pluribus argumentis Strabo se recte sic pronuntiasse demonstrat, et totius terrae habitabilis dispositionem summatim oculis subjicit. Conjecturae et exempla, quibus ostenditur terrarum partes multas in maria versas, et vicissim.

CAP. I.

Terrae descriptionem, quam in praesentia instituimus, philosopho non minus ulla alia re, quam is suae tractationis esse ducit, considerandam censemus. Quod nos haud abs re sentire, multis argumentis liquet. Qui enim primi geographiam attingere ausi sunt, philosophi ii fuere: Homerum dico, Anaximandrum Milesium, et Hecataeum, civem ejus, ut Eratosthenes etiam ait; item Democritum, Eudoxum, Dicæarchum, Ephorum, aliosque complures nec non iis aetate posteriores Eratosthenem, Polybium, Posidoniumque, homines et ipsos philosophos. Jam multarum rerum cognitio, qua sola hoc opus confici potest, non est nisi ejus, qui divinas humanasque res contemplatur, quarum rerum scientia philosophiam definiunt. Tum utilitas quoque multiplex, quae partim ad negotia civilia actionesque principum virorum pertinet, partim ad cognitionem coelestium, terrestrium maritimarumque animantium, stirpium, frugum, atque aliarum rerum quae singulis visuntur locis, eundem designat virum, eum cui vitae ars et beatitudo curae sit.

2. Verum singula haec denuo orsi accuratius perpendamus: ac primo loco id, recte et a nobis et a majoribus nostris, quos inter est etiam Hipparchus, existimatum fuisse primum geographicae peritiae auctorem esse Homerum: qui non modo poetica virtute omnes et priores et posteriores superavit, sed fere etiam rerum ad omnem vitam pertinentium experientia civilis scientiae peritos: qua experientia adjutus, non modo, ut actiones quamplurimas cognosceret, operam dedit, easque ad posteritatem transmitteret, sed etiam ut loca, quum quae singularum sunt regionum, tum totius, quatenus incolitur, terrarum orbis marisque. Absque

θάλατταν. οὐ γὰρ ἂν μέγρι τῶν ἐσχατῶν αὐτῆς πε-
ράτων ἀφίκετο τῇ μνήμῃ κύκλῳ περιῶν.

3. Καὶ πρῶτον μὲν τῷ ὠκεανῷ περιέχλυστον, ὥσπερ
ἐστίν, ἀπέβαινεν αὐτὴν· ἐπειτα δὲ τῶν χωρίων τὰ μὲν
5 ὠνόμαζε, τὰ δὲ ὑψηλίστητο τεκμηρίοις τίσι, Αἰθῶν μὲν
καὶ Αἰθιοπίαν καὶ Σιδονίους καὶ Ἑρεμβούς, οὓς εἰκὸς
λέγειν Τρωγλοδυτὰς Ἀράβας, ῥητῶς λέγων, τοὺς δὲ
πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς καὶ ὀυσεσιν αἰνιττόμενος ἐκ τοῦ τῷ
ὠκεανῷ κλύεσθαι. ἐντεῦθεν γὰρ ἀνίσχοντα ποιεῖ τὸν
10 ἥλιον καὶ δυσόμενον εἰς τοῦτον, ὥς δ' αὐτῶς καὶ τὰ
ἀστρα·

ἡλῖος μὲν ἐπειτα νέον προσέβαλλεν ἀρούραις
ἐξ ἀκαλαρρέϊταο βαθυρροῦ ὠκεανοῦ. —
ἐν δ' ἔπειτα ὠκεανῷ λαμπρὸν φάος ἡλίου, —
15 ἔκον νύκτα μελαιναν.

καὶ τοὺς ἀστέρας λελουμένους ἐξ ὠκεανοῦ λέγει.

4. Τῶν δ' ἐσπερίων ἀνδρῶν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἐμ-
φανίζει καὶ τὴν εὐκρασίαν τοῦ περιέχοντος, πεπυσμένος,
ὥς εἰκοι, τὸν Ἰβηρικὸν πλοῦτον, ἐπ' ὃν καὶ Ἡρακλῆς
20 ἐστράτευσε καὶ οἱ Φοίνικες ὕστερον, οἵπερ καὶ κατέσχον
τὴν πλείστην ἀρχήν· μετὰ δὲ ταῦτα Ῥωμαῖοι. ἐνταῦθα
γὰρ αἱ τοῦ Ζεφύρου πνοαί. ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ Ἥλυ-
σιον ποιεῖ πεδῖον ὁ ποιητής, εἰς δ' πεμφθήσεσθαι φησι
τὸν Μενέλαον ὑπὸ τῶν θεῶν·

25 ἀλλὰ σ' ἐς Ἥλυσιον πεδῖον καὶ πείρατα γαίης
ἀθάνατοι πέμψουσιν, ὅθι ἔανθός Ῥαδάμανθος,
τῇ περ ῥήσιτῃ βιοτῇ πέλει [ἀνθρώποισιν]·
οὐ νικητός, οὐτ' ἄρ χειμῶν πολὺς, [οὔτε ποτ' ὄμβρος,]
30 ὅλλ' αἰεὶ Ζεφύριοιο λιγυπνεύοντος ἀήτας
ὠκεανὸς ἀνίστησι.

5. Καὶ αἱ τῶν μακάρων δὲ νῆσοι πρὸ τῆς Μαυρου-
σίας εἰς τῆς ἐσχατῆς πρὸς δύσιν, καθ' ὃ μέρος συντρέ-
χει καὶ τῆς Ἰβηρίας τὸ ταύτῃ πέρασ· ἐκ δὲ τοῦ ὀνόματος
δῆλον, ὅτι καὶ ταύτας ἐνόμιζον εὐδαίμονας διὰ τὸ πλη-
35 σιάζειν τοιοῦτοις χωρίοις.

6. Ἀλλὰ μὴν ὅτι γε καὶ οἱ Αἰθίοπες ἐπὶ τῷ ὠκεανῷ
ἐσχατοί, δηλοῖ· ὅτι μὲν ἐσχατοί,

Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίτατοι ἐσχατοὶ ἀνδρῶν,

οὐδὲ τοῦ « διχθὰ δεδαίτατοι » φαύλους λεγομένου, ὥς
40 δειγθήσεται ὕστερον· ὅτι δ' ἐπὶ τῷ ὠκεανῷ,

Ζεὺς γὰρ ἐς ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας·
χθιζὸς ἔδῃ μετὰ δαίτα.

ὅτι δὲ καὶ ἡ πρὸς ταῖς ἄρκτοις ἐσχατιὰ παρωκεανίτις
ἐστίν, οὕτως ἠνίκατο εἰπὼν περὶ τῆς ἄρκτου·

45 οἷη δ' ἄμφορος ἐστὶ λοετρῶν ὠκεανοῦ.

διὰ μὲν γὰρ τῆς ἄρκτου καὶ τῆς ἀμάξης τὸν ἀρκτικὸν
δηλοῖ· οὐ γὰρ ἂν τοσούτων ἀστέρων ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ
περιφερομένων τῷ αἰεὶ φανεῶν οἷον ἄμμορον εἶπε λοε-
τρῶν ὠκεανοῦ. ὥστ' οὐκ εὖ ἀπειρίαν αὐτοῦ καταγι-
60 νώσκουσιν, ὥς μίαν ἄρκτον ἀντὶ δυσὲν εἰδότες· οὐδὲ γὰρ
εἰκὸς ἦν πῶ τὴν ἑτέραν ἡστροθετῆσθαι, ἀλλ' ἀφ' οὗ

hoc enim fuisset, nunquam ille in orbem rediens comme-
morando terræ situ, ad extremos usque ejus fines pertigisset.

3. Enimvero primo omnium terram, ita ut res habet,
undiquaque oceano cinctam allui pronuntiavit. Deinde
regionum alias nominatim, alias certis quibusdam notis per
ambages indicavit. Sic Libyam, Æthiopiam, Sidonios et
Erembos, quos Troglodytas Arabes recte dixeris, nomina-
tim appellat; qui vero ad ortum et occasum solis habitant,
eos per ambages indicat, innuens scilicet eos oceano allui.
Nam solem ex oceano oriri et in eundem occidere ait,
itemque stellas [(Il. H, 421) :

Jamque recens terras tangebatur lumine Titan
oceani liquidis placide subvectus ab undis;
et (Il. Θ, 485),
fulgida Latoidæ simul incidit oceano lux,
attraxitque nigram noctem.]

atque sidera dicit (Il. E, 6) lavari oceano.

4. Ceterum eorum qui Occidentem incolunt tam felicitatem
quam bonam aeris temperiem monstravit, quia procul
dubio audiverat de Ibericis divitiis, quarum causa Her-
cules expeditionem fecit, et postea temporis Phenices, qui
et amplissimo sunt potiti imperio, ac tandem Romani. Ibi
enim sunt Favonii flatus; ibi poeta collocat etiam Elysium
campum, in quem a diis missum iri Menelaum fingit : (Od.
Δ, 563) :

Sed te, qua terræ postremus terminus exstat,
Elysium ad campum celestia numina mittent,
quem Radamanthus habet, qua vita facilima longe
ducitur. Haud campos Jupiter nive conspuit illos,
miscetur gelidis neque tempestatibus aer,
nulli imbres : tantum spirat lenis aura Favoni,
missaque ab oceano nimios demittit æstus.

5. Etiam Fortunatorum insulæ ante Maurusiæ fines occe-
duos sitæ sunt, quam ad partem et Iberiæ extrema occidua
concurrunt. Ex nomine autem earum clarum est, eas
quoque fortunatas ideo creditas fuisse, quod talibus es-
sent locis vicinæ.

6. Porro Æthiopes ultimos ad oceanum esse docet : ulti-
mos, hoc carmine (Od. A, 23) :

Extremos hominum Æthiopes, geminisque diremptos
partibus.

(Neque vanum est, quod dicit *geminis diremptos partibus*,
ut infra demonstrabitur.) Ad oceanum autem ens habitare
his innuit versibus (Il. A, 423) :

Namque hesternus ad oceanum est justosque profectus
Jupiter Æthiops, quorum convivia visit.

Extremam quoque terræ versus Septentriones oram oceano
adjacere, verborum ambage significavit, de Urso scribens
(Il. Σ, 489 ; Od. E, 275) :

Exclusa oceani prorsum est sola ista lavacris.

Nomine enim Ursæ et Plaustris, arcticum, hoc est septen-
trionalem circulum notat : neque enim quum tot sidera
eodem in loco semper conspicuo revolvantur, istam solam
nunquam oceano lavari dixisset. Quapropter male eum
imperitiæ culpant, ut qui loco duarum Ursarum unicam
habuerit cognitam : quum probabile non sit alterius quoque

οἱ Φοίνικες ἐσημειώσαντο καὶ ἐχρῶντο πρὸς τὸν πλοῦν, παρελθεῖν καὶ εἰς τοὺς Ἑλλήνας τῇν διατάξιν ταύτην, ὥσπερ καὶ τὸν Βερενίκης πλόκαμον, καὶ τὸν Κάνωβον, ἐχθές καὶ πρῶτῃν κατονομασμένον· πολλοὺς δ' ἔτι νῦν ἄνωνύμους ὄντας, καθάπερ καὶ Ἀρατὸς φησιν. οὐδὲ Κράτης οὖν ὁρθῶς γράφει,

οἷος δ' ἄμμορός ἐστι λοστρῶν

φεύγων τὰ μὴ φευκτά. βελτίων δ' Ἡράκλειτος καὶ δημοτικώτερος, ὁμοίως ἀντὶ τοῦ ἀρκτικού τῇν ἀρκτὸν ὀνομάζων· « ἥους καὶ ἐσπέρας τέρματα ἡ ἄρκτος, καὶ ἀντίον τῆς ἀρκτου οὐρος αἰθρίου Διός. » δὲ γὰρ ἀρκτικός ἐστι δύσεως καὶ ἀνατολῆς ὕρος, οὐχ ἡ ἄρκτος. διὰ μὲν δὲ τῆς ἀρκτου, ἣν καὶ ἄμαζαν καλεῖ καὶ τὸν Ὀρίωνα ὁκοεῦεν φησί, τὸν ἀρκτικὸν δηλοῖ· διὰ δὲ τοῦ ὠκεανοῦ τὸν ὀρίζοντα, εἰς ὃν καὶ ἐξ οὗ τὰς δύσεις καὶ τὰς ἀνατολάς ποιεῖται. εἰπὼν δὲ αὐτοῦ στρέφεσθαι καὶ ἀμοιρεῖν τοῦ ὠκεανοῦ ὀδεν, ὅτι κατὰ σημείον τὸ ἀρκτικώτατον τοῦ ὀρίζοντος γίνεταί ὁ ἀρκτικός. ἀκολουθῶν δὲ τούτῳ τὸ ποιητικὸν ἀρμόσαντες τὸν μὲν ὀρίζοντα ὀφείλομεν δέχεσθαι τὸν ἐπὶ τῆς γῆς οἰκείως τῷ ὠκεανῷ, τὸν δ' ἀρκτικὸν τῆς γῆς ἀπτόμενον ὡς ἂν πρὸς αἰσθησιν κατὰ τὸ ἀρκτικώτατον τῆς οἰκῆσεως σημείον· ὥστε καὶ τοῦτο τὸ μέρος τῆς γῆς κλύειται· ἂν τῷ ὠκεανῷ κατ' αὐτόν. καὶ τοὺς ἀνθρώπους δὲ ὀδεῖ τοὺς προσθόρους·

μάλιστα, οὗς ὀνομαστέ μὲν οὐ δηλοῖ (οὐδὲ γὰρ νῦν που κοινὸν αὐτοῖς ὄνομα κεῖται πᾶσι), τῇ διαίτῃ δὲ φράζει, νομάδας αὐτοὺς ὑπογράφων καὶ « ἀγαυοὺς ἱππυμολγούς γαλακτοφάγους ἀβίους τε. »

7. Καὶ ἄλλως δ' ἐμφαίνει τὸ κύκλῳ περιχεῖσθαι τῇ γῇ τὸν ὠκεανόν, ὅταν οὕτω φῇ ἡ Ἡρα·

εἰμὶ γὰρ ὁψομένη πολυφόρβου πείρατα γαίης
Ὀκεανὸν τε θεῶν γένεσιν.

τοὺς γὰρ πέρασι πᾶσι συνήθη λέγει τὸν ὠκεανόν· τὰ δὲ πέρατα κύκλῳ περιέχεται· ἐν τε τῇ δηλοποιίᾳ τῆς Ἀχιλλεύως ἀσπίδος κύκλῳ περιτίθησι τὸν ὠκεανόν ἐπὶ τῆς Ἰτυος. ἔχεται δὲ τῆς αὐτῆς φιλοπραγμοσύνης καὶ τὸ μὴ ἄγνοεῖν τὰ περὶ τὰς πλημμυρίδας τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τὰς ἀμπώτεας, « ἀφορροῦ ὠκεανοῖο » λέγοντι καὶ

τρίς μὲν γὰρ τ' ἀνίσχιν ἐπ' ἡματι, τρίς δ' ἀναροῖσθεϊ.

40 καὶ γὰρ εἰ μὴ τρίς, ἀλλὰ δις, τάχα τῆς ἱστορίας παραπρόσυντος, ἢ τῆς γραφῆς διημαρτημένης· ἀλλ' ἢ γε προαίρεσις τοιαύτη, καὶ τὸ « ἐξ ἀκαλαρρείταιο » δὲ ἔχει τινὰ ἐμφασιν τῆς πλημμυρίδος, ἐχούσης τὴν ἐπίβασιν πρᾶξιαν καὶ οὐ τελῶς ῥῶδῃ. Ποσειδωνίους δὲ καὶ ἐκ τοῦ σκοπέλους λέγειν τοτὲ μὲν καλυπτομένους, τοτὲ δὲ γυμνουμένους, καὶ ἐκ τοῦ ποταμὸν φάναι τὸν ὠκεανὸν εἰλάζει τὸ ῥῶδες αὐτοῦ τὸ περὶ τὰς πλημμυρίδας ἐμφανίζεσθαι. τὸ μὲν οὖν πρῶτον εὔ, τὸ δὲ δεύτερον οὐκ ἔχει λόγον· οὔτε γὰρ ποταμῷ βρέμματα ἔοικεν ἢ 50 τῆς πλημμυρίδος ἐπίβασις, πολλὸν δὲ μᾶλλον ἢ ἀναγώρησις οὐ τοιαύτη. ὅ τε τοῦ Κράτητος λόγος διδάσκει

sidus jam tum fuisse; sed appareat ab eo tempore, quo id a Phœnicibus observatum et ad dirigendas navigationes usurpatum fuit, ejus sideris institutum etiam ad Græcos fuisse propagatum: quo modo etiam crinis Berenices, et Canopus ab his recepta sunt, quibus nuper admodum sunt facta nomina, nec non alie multæ stellæ, quæ adhuc carent nominibus, quod et Aralus (*Phæn.* 145) fatetur. Ergo ne Crates quidem recte scripsit,

Oceani prorsus solum caret iste lavacris:

fugiens id quod fugiendum non erat. Melior Heraclitus ac Homero convenientior, qui itidem per Ursam arcticum circulum intelligit, dicens: « Terminus auroræ et vespere est Ursa: et e regione Ursæ aura est sereni Jovis; » nimirum vero non Ursa, sed arcticus circulus, limes est ortus atque occasus. Ergo Ursæ nomine, quam et Plaustrum vocat, et ab ea observari Orionem dicit (*Od.* E, 274), arcticum intelligit circulum: oceani autem, horizontem, in quem occasus et e quo ortus fiant. Quod autem eodem in loco circumverti Ursam et in oceano non mergi ait, eo indicat se novisse, arcticum circulum ad id horizontis punctum describi, quod ad septentrionem omnium magis accedit. His jam poetæ verba convenienter accommodantes, horizontem in terra intelligere debemus respondentem oceano, arcticum autem circulum, ex sensuum judicio, terram tangentem in septentrionali maxime habitationis puncto: itaque ea pars terræ, si Homericō more loquaris, oceano allueitur. Præterea novit homines maxime septentrionales, quos nominatim quidem non appellat (quum ne hodie quidem commune iis universis nomen sit impositum), sed vitæ degendæ ratione eos describit, Nomadas ipsos designans, quos et splendidos equarum mulctores, et lacte vescentes et incultos vocat (*Il.* N, 5, 6).

7. Aliter quoque oceano terram in orbem ambiri innuit, ita fante Junone (*Il.* Ξ, 200, 301):

Namque ab eo fines terræ inspectura feracis,
Oceanumque Deum primordia,

omnibus finibus ejus oceanum esse adjunctum dicens: fines autem circulo eam ambiunt. Et in armorum fabricatione (*Il.* Σ, 606) in ora clypei Achillis rotundi oceanum circumponit. Ad eandem solertiam pertinet, quod affluxus et refluxus oceani non ignoravit, oceano « reffluentis » appellationem tribuens (*Il.* Σ, 399), et ibi, ut dicit (*Od.* M, 105),

Terque die allidit fluctus, totiesque resorbet.

Quod enim non ter, sed bis æstus maris quotidie accidit, in eo aut aberravit a vera exploratione, aut in scriptura mendum est: certe æstum maris voluit significare poeta. Quin et id, quod oceanum « leviter fluentem » appellat (*Il.* H, 422), affluxum æstus marini exprimit, leniter accedentem, et non omnino impetuosum. Posidonius vehementiorem affluxum augescens maris eo etiam innuisse Homerum putat, quod scopulos memoravit modo occultatos, modo detectos, et quod fluvii nomine oceanum affecit (*Il.* Ξ, 245, al.): quorum prius rectum est, posterius nihil habet rationis. Nam neque incremento maris aqua ita accedit, ut cursui fluminis ea accessio sit similis: et recessio adhuc etiam magis ei dissimilis est. Atque Cratetis expositio quippiam habet probabilius. Ait enim iste, Ho-

τι πιθανώτερον. βαθύρρουν μὲν γὰρ καὶ ἄψορρον λέγει, ὁμοίως δὲ καὶ ποταμὸν τὸν ὄλον ὠκεανόν· λέγει δὲ καὶ μέρος τοῦ ὠκεανοῦ τι ποταμὸν καὶ ποταμοῖο ῥόον, οὐ τοῦ ὄλου, ἀλλὰ τοῦ μέρους, ὅταν οὕτω φῇ·

6 αὐτὰρ ἐπεὶ ποταμοῖο λίπεν ῥόον ὠκεανοῖο νῆς, ἀπὸ δ' ἵκετο κύμα θαλάσσης εὐρυπόροιο.

οὗ γὰρ τὸν ὄλον, ἀλλὰ τὸν ἐν τῷ ὠκεανῷ τοῦ ποταμοῦ ῥόον μέρος ὄντα τοῦ ὠκεανοῦ, ὃν φησιν ὁ Κράτης ἀνάχυσιν τινα καὶ κόλπον ἐπὶ τὸν νότιον πόλον ἀπὸ τοῦ
10 χειμερινοῦ τροπικοῦ διήκοντα. τοῦτον γὰρ δύναται ἂν τις ἐκλιπὼν εἶναι ἐν τῷ ὠκεανῷ· τὸν δὲ ὄλον ἐκλιπὼντα εἶναι ἐν τῷ ὄλῳ, οὐχ οἷόν τε. Ὁμηρος δὲ γε οὕτω φησί·

ποταμοῖο λίπεν ῥόον,
15 ἀπὸ δ' ἵκετο κύμα θαλάσσης,

ἥτις οὐκ ἄλλη τις ἐστίν, ἀλλὰ ὠκεανός. γίνεται οὖν, ἔαν ἄλλως δέχηται, ἐκθὰς ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ, ἥλθεν εἰς τὸν ὠκεανόν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν μακροτέρας ἐστὶ διαίτησις.

20 8. Ὅτι δὲ ἡ οἰκουμένη νῆσός ἐστι, πρῶτον μὲν ἐκ τῆς αἰσθήσεως καὶ τῆς πείρας ληπτέον. πανταχῇ γάρ, ὅπου ποιοῦν ἐφικτὸν γέγονεν ἀνθρώποις ἐπὶ τὰ ἔσχατα τῆς γῆς προελθεῖν, εὐρίσκεται θάλαττα, ἣν δὴ καλοῦμεν ὠκεανόν. καὶ ὅπου δὲ τῇ αἰσθήσει λαθεῖν
25 οὐχ ὑπῆρξεν, ὁ λόγος δεικνύσι. τὸ μὲν γὰρ ἑωθινὸν πλευρόν, τὸ κατὰ τοὺς Ἰνδοὺς, καὶ τὸ ἐσπέριον, τὸ κατὰ τοὺς Ἰβήρας καὶ τοὺς Μαυρουσίους, περιπλεῖται πᾶν ἐπὶ πολὺ τοῦ τε νοτίου μέρους καὶ τοῦ βορείου· τὸ δὲ λειπόμενον ἄπλουν ἡμῖν μέχρι νῦν τῷ μὴ συμμιξαί-
30 μηδένας ἀλλήλοις τῶν ἀντιπεριπλεόντων οὐ πολὺ, εἴ τις συντίθῃσιν ἐκ τῶν παραλλήλων διαστημάτων τῶν ἐφικτῶν ἡμῖν. οὐκ εἰκὸς δὲ διθάλαττον εἶναι τὸ πέλαγος τὸ Ἀτλαντικόν, ἰσμοῖς διειργόμενον οὕτω στενοῖς τοῖς κωλύουσι τὸν περίπλουν, ἀλλὰ μᾶλλον σύρρουν καὶ
35 συνεχές. οἱ τε γὰρ περιπλεῖν ἐγχειρήσαντες, εἴτα ἀναστρέψαντες, οὐχ ὑπὸ ἡπείρου τινὸς ἀντιπτοῦσης καὶ κωλυούσης τὸν ἐπέκεινα πλοῦν ἀνακρουσθῆναι φασίν, ἀλλὰ ὑπὸ ἀπορίας καὶ ἐρημίας, οὐδὲν ἦττον τῆς θαλάττης ἐχρούσης τὸν πόρον. τοῖς τε πά-
40 θεσι τοῦ ὠκεανοῦ τοῖς περὶ τὰς ἀμπώτεις καὶ τὰς πλημμυρίδας ὁμολογεῖ τοῦτο μᾶλλον· πάντα γοῦν ὁ αὐτὸς τρόπος τῶν τε μεταβολῶν ὑπάρχει καὶ τῶν αὐξήσεων καὶ μειώσεων, ἣ οὐ πολὺ παραλλάττων, ὥς ἂν ἐπὶ ἐνὸς πελάγους τῆς κινήσεως ἀποδιδομένης καὶ ἀπὸ
45 μιᾶς αἰτίας.

9. Ἰππάρχος δ' οὐ πιθανός ἐστιν ἀντιλέγων τῇ δόξῃ ταύτῃ, ὥς οὐθ' ὁμοιοπαθεῖντος τοῦ ὠκεανοῦ παντελῶς, οὐτ' εἰ δοθείη τοῦτο, ἀκολουθοῦντος αὐτῷ τοῦ σύρρουν εἶναι πᾶν τὸ κύκλω πέλαγος τὸ Ἀτλαντικόν, πρὸς τὸ
50 μὴ ὁμοιοπαθεῖν μάρτυρι χρώμενος Σελεύκῳ τῷ Βαβυλωνίῳ. ἡμεῖς δὲ τὸν μὲν πλείον λόγον περὶ τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τῶν πλημμυρίδων εἰς Ποσειδωνίων ἀναβαλλόμεθα

uerum quidem totum oceanum profunde et retro fluentem atque etiam fluvium nominare; sed partem quoque aliquam oceanī denominatione fluminis insignire et fluminis fluxus, non totius, inquam, sed partis, quando sic dicit (*Od. M, 1*):

Navis ut oceanī fluvii est egressa fluenta,
atque maris vasti tumidas devenit in undas:

non enim de toto oceano, sed de fluminis in oceano decursu, quod pars est oceanī, eum loqui. Hoc Crates æstuarium et sinum quendam esse dicit, qui ab hiberno tropico usque ad australem polum pertineat: quem sane egressus aliquis, adhuc possit esse in oceano; nullo autem modo fieri potest ut e toto oceano egressus adhuc sit in toto. Homerus autem ita loquitur:

... fluvii est egressa fluenta. . .
... maris devenit in undas. . .

quod mare non est nisi oceanus. Si itaque hunc locum aliter interpreteris, conficietur ut oceano egressus oceanum dicatur intrasse. Sed hæc prolixioris sunt disputationis.

8. Ceterum terram quæ habitatur, esse insulam, primo omnium sensu et experientia docemur. ubicunque enim unquam concessum fuit hominibus ad fines usque terræ progredi, mare invenitur, quod oceanum nominamus; et ubi sensu hoc deprehendere non licuit, ratio idem demonstrat. Latus enim orientale, quod est apud Indos, et occidentum, quod est juxta Hispanos et Maurusios, totum circumnavigatur late per meridionales et septentrionales partes: reliquum, quod lucusque nobis navigatum non est, quia nullum commercium inter nos et eos est, qui partes contrarias circumnavigarunt, non est multum; quod intelligitur, si quis e regione componat intervalla eorum locorum, ad quæ nobis pervenire licet. Nec verisimile videtur, Atlanticum pelagus esse bimare, et angustis adeo dirimi isthmis, qui obstant ne navibus circumiri possit; multo contra est probabilius illud confluere in sese, et esse continuum. Nam qui terram circumnavigare adgressi, ac deinde retrorsum conversi sunt, ii haud objectu continentis terræ cuiusdam, quæ navigationem impediret ulteriorem, sed, mari haud secius navigabili, ob penuriam rerum et solitudinem se retroactos aiunt. Hæc nostra sententia melius congruit iis quæ oceano accidunt, fluxum dico atque refluxum; ubique enim modus mutationum, incrementi decrementique, idem est, aut non multum varians; quasi motu isto ab uno mari unaque causa profecto.

9. Neque fidem meretur Hipparchus, qui eo hanc sententiam impugnat, quod neque ubique eadem prorsus oceano accidunt, neque, si hoc detur, inde efficiatur Atlanticum mare in se refluere atque in orbem redire, et qui Seleuci Babylonii testimonio probare studet, non eadem oceano ubique accidere. nos vero majorem quæstionis partem de

καὶ Ἀθηνόδωρον, ἱκανῶς † διακράτησαντας τὸν περὶ
τούτων λόγον· πρὸς δὲ τὰ νῦν ἐπὶ τοσούτον λέγο-
μεν, ὅτι πρὸς τε τὴν ὁμοιοπάθειαν οὕτω βέλτιον νομί-
σαι· τὰ τε οὐράνια συνέγοιτ' ἂν κρεῖττον ταῖς ἐντεῦθεν
5 ἀναθυμιάσεσιν, εἰ πλείον εἶη τὸ ὑγρὸν περιεχυμένον.

10. Ὡς περ οὖν τὰ ἔσχατα καὶ τὰ κύκλῳ τῆς οἰκου-
μένης οἶδε καὶ φράζει σαφῶς ὁ ποιητής, οὕτω καὶ τὰ
τῆς θαλάττης τῆς ἐντός. περιέχει γὰρ ταύτην ἀπὸ
Στηλῶν ἀρξάμενοις Λιβύῃ τε καὶ Αἴγυπτος καὶ Φρι-
10 νίχῃ, ἐξῆς δὲ ἡ πέριξ τῆς Κύπρου, εἶτα Σόλυμοι καὶ
Λύκιοι καὶ Κἄρες, μετὰ δὲ τούτους ἡ μεταξὺ Μυ-
κάλης καὶ τῆς Τρωάδος ἡνίων καὶ αἱ προκείμεναι νῆ-
σοι, ὧν ἅπαντων μέμνηται· καὶ ἐφεξῆς τῶν περὶ τὴν
Προποντίδα καὶ τοῦ Εὐξείνου (τὰ) μέχρι Κολχίδος καὶ
15 τῆς Ἰάσονος στρατείας. καὶ μὴν καὶ τὸν Κιμμερικὸν
βόσπορον οἶδε, τοὺς Κιμμερίους εἰδώς· οὐ δῆπου τὸ
μὲν ὄνομα τῶν Κιμμερίων εἰδώς, αὐτοὺς δὲ ἀγνοῶν,
οἱ κατ' αὐτὸν ἡ μικρὸν πρὸ αὐτοῦ μέχρι Ἰωνίας ἐπέ-
δραμον τὴν γῆν τὴν ἐκ βοσπόρου πᾶσαν. αἰνίττεται γοῦν
20 καὶ τὸ κλίμα τῆς χώρας αὐτῶν ζοφώδες ὂν, καὶ ὡς
φησὶν,

ἡέρι καὶ νεφέλῃ κεκλυμμένοι· οὐδὲ ποτ' αὐτοὺς
ἥλιος παέθων ἐπιδάμπεται,
ἀλλ' ἐπὶ νύξ ὅλοη τέταται.

25 γνωρίζει δὲ καὶ τὸν Ἰστρον, μεμνημένος γε (τοῦ) Μυσῶν,
ἐθνους Θρακίου παροικούντος τὸν Ἰστρον. καὶ μὴν καὶ
τὴν ἐξῆς παραλίαν οἶδε, Θρακίαν οὖσαν μέχρι Πηνειοῦ,
Παιονίας τε ὀνομάζων καὶ Ἀθῶν καὶ Ἀξιῶν καὶ τὰς
προκειμένας τούτων νήσους. ἐξῆς δὲ ἐστὶν ἡ τῶν
30 Ἑλλήνων παραλία μέχρι Θεσπρωτῶν, ἧς ἀπάσης μέ-
μνηται. καὶ μὴν καὶ τὰ τῆς Ἰταλίας ἄκρα οἶδε,
Τεμέσην καλῶν καὶ Σικελούς, καὶ τὰ τῆς Ἰβηρίας
ἄκρα καὶ τὴν εὐδαιμονίαν αὐτῶν, ἣν ἀρτίως ἔφαμεν.
εἰ δὲ τίνα ἐν τοῖς μεταξὺ διαλείμματα φαίνεται, συγ-
36 γνοίη τις ἂν· καὶ γὰρ ὁ γεωγραφῶν ὄντως πολλὰ πα-
ρίησι τῶν ἐν μέρει. συγγνοίη δ' ἂν, καὶ εἰ μυθώδη
τινὰ προσπέπλεκται τοῖς λεγομένοις ἱστορικῶς καὶ δι-
δασκαλικῶς, καὶ οὐ δεῖ μέμφεσθαι. οὐδὲ γὰρ ἀληθές
ἐστὶν, ὃ φησιν Ἐρατοσθένης, ὅτι ποιητῆς πᾶς στοχά-
40 ζεται ψυχαιγωγίας, οὐ διδασκαλίας (χάριν)· τάναντία
γὰρ οἱ φρονιμώτατοι τῶν περὶ ποιητικῆς τι φθεγξαμέ-
νων πρῶτην τινὰ λέγουσι φιλοσοφίαν τὴν ποιητικὴν.
ἀλλὰ πρὸς Ἐρατοσθένη μὲν αὖθις ἐροῦμεν διὰ πλείον-
ων, ἐν οἷς καὶ περὶ τοῦ ποιητοῦ πάλιν ἔσται λόγος.
45 11. Νῦν δὲ ὅτι μὲν Ὀμηρὸς τῆς γεωγραφίας ἤρξεν,
ἀρκεῖτω τὰ λεχθέντα. Φανεροὶ δὲ καὶ οἱ ἐπακολου-
θήσαντες αὐτῷ ἄνδρες ἀξιόλογοι καὶ οἰκεῖοι φιλοσοφίας·
ὧν τοὺς πρώτους μεθ' Ὀμηρον δύο φησὶν Ἐρατοσθέ-
νης, Ἀναξίμανδρόν τε, Θαλῶν γεγονότα γνωρίζον καὶ
50 πολίτην, καὶ Ἐκαταῖον τὸν Μιλήσιον· τὸν μὲν οὖν
ἐκδούναι πρῶτον γεωγραφικὸν πῖνακα, τὸν δὲ Ἐκαταῖον
καταλιπεῖν γράμμα, πιστούμενον ἐκεῖνον εἶναι ἐκ τῆς
ἄλλης αὐτοῦ γραφῆς.

12. Ἀλλὰ μὴν ὅτι γε δεῖ πρὸς ταῦτα πολυμαθείας,

oceano et aestu ad Posidonium atque Athenodorum rejici-
mus, qui de his satis copiose disputaverunt. In praesentia
id modo dicimus : et accidentium similitudini nostram sen-
tentiam melius respondere et caelestia evaporationibus inde
surgentibus melius fere ali, si humor copiosior circumfun-
datur.

10. Enimvero sicut extrema et in orbem terrae circumdata
novit Homerus atque perspicue indicat, ita mare quoque
infernum. Id, si a Columnis sumas initium, continent Africa,
Aegyptus, et Phoenice; deinde terra quae Cyprus circum-
dat, tum Solymi, Lycii, Cares; post hos litus quod est inter
Mycalen et Troadem, insulaeque ante id sitae : quorum
omnium mentionem facit ; sicut et eorum quae sunt circa
Propontidem et Euxinum usque ad Colchidem, et expe-
ditionis quam Iason fecit. Cimmericum etiam Bosphorum
novit, nimirum Cimmerios ipsos : non enim nomen sciret
Cimmeriorum, nesciret ipsos, qui ipsius aetate aut paulo
ante a Bosporo incursiones in omnes ad Ioniam usque re-
giones fecerunt. Constitutionem quoque regionis, quam
incolebant Cimmerii, per ambages significat, caliginosam
scilicet, ita scribens (*Od. A, 15 et 19*) :

Hos aer nebulæque tegunt : neque splendidus unquam
illustrat radiis illos et lumine Titan,
sed tristes noctis sese extendere tenebrae
desuper.

Istrum quoque norat, mentionem faciens Mysorum, quae est
gens Thracia Istrum accolens. Oram quoque maritimam,
quae subsequitur, Thraciam nimirum ad Peneum usque
norat, Peonias nominans, et Athon, et Axium, et ante
haec sitas insulas. Sequitur ora Graeciae maritima usque ad
Thesprotos, quam universam commemorat. Extrema etiam
Italiae cognita habet, Temesam nominans et Siculos ; item-
que Iberiae fines, et ipsorum felicitatem, ut paulo ante do-
cuimus. Quod autem quaedam intervalla apparent in medio,
id venia dignum est : quum vel is, qui describendam sibi
terram ex professo sumit, singulorum multa praetermittat.
Ignoscendum quoque neque culpandum est, si iis, quae
historice et ad docendum accommodate narrat, fabulosa
quaedam attexit. Non enim verum est quod Eratosthenes
dicit, poetam quemque, posthabita ratione docendi, oblecta-
tionem venari : contrarium enim prudentissimi eorum, qui
de poetica aliquid locuti sunt, pronuntiaverunt, quippe
eam esse primam quandam philosophiam. Sed alio loco
plura contra Eratosthenem disseremus, ubi rursus de poeta
nobis sermo erit.

11. Nunc haec dixisse sufficiat, ut doceremus Homerum
geographiae esse principem. Illustres sunt etiam, qui eum
secuti sunt, viri magni nominis et philosophiae familiares :
quorum duos post Homerum primos Eratosthenes ait fuisse,
Anaximandrum, Thaletis discipulum atque civem, et Heca-
taeum Milesium ; quorum ille primus geographicam edide-
rit tabulam, hic scriptum reliquerit, ejus ipsum esse au-
ctorem ex ceteris ejus scriptis arguatur.

12. Jam id multi dixerunt, ad has res multiplici opus

εἰρήκασιν συχνοί. εὖ δὲ καὶ Ἰππάρχος ἐν τοῖς πρὸς Ἐρατοσθένη διδάσκει, ὅτι πάντι, καὶ ἰδιώτῃ καὶ τῷ φιλομαθοῦντι, τῆς γεωγραφικῆς ἱστορίας προσηκούσης ἀδύνατον λαβεῖν ἀνευ τῆς τῶν οὐρανίων καὶ τῆς τῶν ἐκλειπτικῶν τηρήσεων ἐπικρίσεως· οἷον Ἀλεξάνδρειαν τὴν πρὸς Αἰγύπτῳ, πότερον ἀρκτικωτέρα Βαβυλῶνος ἢ νοτιωτέρα, λαβεῖν οὐχ οἷόν τε, οὐδ' ἐφ' ὅποσον διάστημα, χωρὶς τῆς διὰ τῶν κλιμάτων ἐπισκέψεως· ὁμοίως τὰς πρὸς ἑῷ παρακεχωρηκυίας ἢ πρὸς δύσιν 10 μᾶλλον καὶ ἤττον οὐκ ἂν γνοίη τις ἀκριβῶς, πλὴν ἢ διὰ τῶν ἐκλειπτικῶν ἡλίου καὶ σελήνης συχρίσεων. οὗτος δὲ δὴ ταῦτα φησιν.

13. Ἀπαντές [τε], ὅσοι τόπων ἰδιότητος λέγειν ἐπιχειροῦσιν, οἰκείως προσάπτονται καὶ τῶν οὐρανίων καὶ 15 γεωμετρίας, σχήματα καὶ μεγέθη καὶ ἀποστήματα καὶ κλίματα δηλοῦντες καὶ θάληπα καὶ ψύχη καὶ ἀπλῶς τῇν τοῦ περιέχοντος φύσιν. ἐπεὶ καὶ οἶκον κατασκευάζων οἰκοδόμος· ταῦτα ἂν προορῶτο καὶ πόλιν κτίζων ἀρχιτέκτων, μή τι γέ ὅλην ἐπισκρῶν τὴν οἰκουμένην 20 ἀνὴρ· πολλὸ γὰρ τούτῳ προσήκει μᾶλλον. ἐν μὲν γὰρ τοῖς μικροῖς χωρίοις τὸ πρὸς ἀρκτους ἢ πρὸς νότον κεκλισθαὶ παραλλαγὴν οὐ πολλὴν ἔχει, ἐν δὲ τῷ παντὶ κύκλῳ τῆς οἰκουμένης πρὸς ἀρκτον μὲν τὸ μέχρι τῶν ὑστάτων ἐστὶ τῆς Σκυθίας ἢ τῆς Κελτικῆς, μέχρι δὲ 25 τῶν ὑστάτων Αἰθιοπῶν τὰ πρὸς νότον· τοῦτο δὲ παμπόλῃν ἔχει διαφορὰν. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ παρ' Ἰνδοῖς οἰκεῖν ἢ παρ' Ἰδηρσιν· ὧν τοὺς μὲν ἐφόους μάλιστα, τοὺς δὲ ἐσπερίους, τρόπον δέ τινα καὶ ἀντίποδας ἀλλήλοις ἴσμεν.

30 14. Πᾶν δὲ τὸ τοιοῦτον ἐκ τῆς τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ἄλλων ἀστρῶν κινήσεως τὴν ἀρχὴν ἔχον καὶ ἔτι τῆς ἐπὶ τὸ μέσον φορᾶς, ἀναδύλῃ ἀναγκάζει πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ πρὸς τὰ φαινόμενα παρ' ἐκάστοις ἡμῶν τῶν οὐρανίων· ἐν δὲ τούτοις ἐξαλλάξεις ὁρῶνται παμμεγέ- 35 θεις τῶν οἰκήσεων. τίς ἂν οὖν διαφορὰς τόπων ἐκτιθέμενος καλῶς καὶ ἱκανῶς διδάσκει, μὴ φροντίσας τούτων μηδενὸς μὴδ' ἐπὶ μικρόν; καὶ γὰρ εἰ μὴ δυνατόν κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τὴν τοιαύτην ἅπαντα ἀκριβοῦν διὰ τὸ εἶναι πολιτικωτέρων, τό γε ἐπὶ τοσοῦτον, ἐφ' ὅσον καὶ τῷ 40 πολιτικῷ παρακολουθεῖν δυνατόν, προσήκοι ἂν εἰκότως.

15. Ὁ δ' οὗτω μετεωρίσας ἤδη τὴν διάνοιαν οὐδὲ τῆς ὅλης ἀπέχεται γῆς. Φαίνεται γὰρ γελοῖον, εἰ τὴν οἰκουμένην γλιχόμενος σαφῶς ἐξεῖπεν τῶν μὲν οὐρανίων ἐτόλμησεν ἄψασθαι καὶ χρῆσασθαι πρὸς τὴν διδασκα- 45 λίαν, τὴν δ' ὅλην γῆν, ἥς μέρος ἡ οἰκουμένη, μὴθ' ὅποση, μὴθ' ὅποια τις, μὴθ' ὅπου κειμένη τοῦ σύμπαντος κόσμου, μὴθὲν ἐφρόντισε· μὴθ', εἰ καθ' ἐν μέρος οἰκεῖται μόνον τὸ καθ' ἡμᾶς, ἢ κατὰ πλείω, (ἢ) καὶ πόσα· ὥς δ' αὐτὸς καὶ τὸ αἰχρήτον αὐτῆς πᾶσαν καὶ ποῖόν τι 50 καὶ διὰ τί. ἔοικεν οὖν μετεωρολογικῇ τινι πραγματείᾳ καὶ γεωμετρικῇ συνήθειᾳ τὸ τῆς γεωγραφίας εἶδος, τὰ ἐπίγεια τοῖς οὐρανίοις συνάπτον εἰς ἓν, ὥς ἐγγυτάτω ὄντα, ἀλλὰ μὴ διεστῶτα τοσοῦτον,

ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης.

esse rerum cognitione. Præclare etiam Hipparchus in iis quæ adversus Eratosthenem scripsit, docet, ad hominem omnem, quum illiteratum tum disciplinis deditum, pertinere geographiæ studium, sed absque cognitione rerum cœlestium et defectuum solis ac lunæ, tractari non posse. Verbi gratia, Alexandria, quæ in Ægypto est, ad septentriones an ad austrum magis Babylone inclinet, et ad quantum spatium, deprehendi non potest sine consideratione rationis climatum. Similiter quæ versus orientem aut occidentem magis minusve sint sita, exacte sciri sine comparationibus solis et lunæ eclipticis nequit. Hæc quidem ait Hipparchus.

13. Quicunque locorum proprietates aggrediuntur explicare, præcipue utuntur rerum cœlestium et geometriæ cognitione, dum figuras, magnitudines, intervalla, et constitutionem locorum declarant, et frigus et æstum, denique aeris temperiem. Quandoquidem vel domum ædificaturus faber et urbem condens architectus hæc omnia prospiciat: nonne totum orbem animo concipiens vir, cui multo magis ea conveniunt? Nam in exiguis spatiis non magnam diversitatem parit versus septentrionem aut meridiem inclinatio: in universo autem terræ habitabilis circulo, in quo versus septentrionem regiones dicuntur, quæ usque ad extrema Scythiæ vel Celticæ, et versus meridiem, quæ usque ad ultimos Æthiops sunt, in hoc vero permultum est discriminis. Itemque plurimum interest, apud Indosne habitetur, an apud Hispanos: quorum alteros maxime orientales, maxime occidentales alteros, ac quodammodo hos illorum antipodas esse scimus.

14. Quæ hujus sunt generis omnia, quum solis astrorumque reliquorum conversionem, nec non motum versus centrum principii loco habeant, suspicere nos ad cælum jubent, et ad ea quæ in cœlo unicuique nostrum apparent: in quibus sane magna admodum pro diversitate habitationum conspiciuntur discrimina. Quis ergo differentias locorum recte et sufficienter docere atque explicare possit, horum omnium ne parumper quidem habita ratione? Etenim si institutum hoc, utpote civilius, non fert horum omnium exactam indagationem, certe tantam convenit adhibere, quantum civilis homo potest consequi.

15. Porro qui animum suum jam eo usque extulit, is nequaquam ab universæ terræ descriptione se abstinerebit. Ridiculum enim videtur, qui terram habitabilem accurate describere cupiens, ausus sit cœlestia attingere iisque in docendo uti, eum nihil curare, tota terra, cujus pars ea est quam homines incolunt, quanta qualisve sit, quoque loco universi sita: itemque, unica tantum sui parte, quæ nobis obtingit, an pluribus locis ea inhabitetur, et quot ea sint: rursumque, id quod homines non incolunt, quale ac quantum sit, et quamobrem desertum. Proinde apparet, geographicum hoc genus cum sublimium rerum tractatione et geometrica exercitatione conjunctum esse, terrestria cœlestibus ita conjungens, ac si vicinissima inter se essent, neque tanto distarent intervallo (II. Θ, 16),

A terra quantum sublimis distat olympus.